

Wystawa „Odkrywaj dziedzictwo Ziemi Białobrzeskiej” powstała dzięki zaangażowaniu regionalistów i sympatyków lokalnej historii.

Cele wystawy uwzględniają: udostępnianie pamiątek Ziemi Białobrzeskiej oraz upowszechnianie historii Białobrzegów i regionu.

Mianem Ziemi Białobrzeskiej obejmujemy obszar obecnego Powiatu Białobrzeskiego z gminami: Białobrzegi, Promna, Radzanów, Stomiec, Stara Błotnica, Wyśmierzyce. Ważną rolę na naszym terenie spełnia rzeka Pilica. W przeszłości była rzeką spławną i wokół niej koncentrowały się trakty handlowe. Upiływający czas zatarał ich znaczenie, gdy powstały nowe szlaki komunikacyjne, a życie mieszkańców nadpilicznych miejscowości skoncentrowało się głównie na rzemiośle i rolnictwie. Historycznie zaś była miejscem przepraw zarówno wojsk, uciekinierów politycznych jak i partyzantów.

Niniejsza wystawa umożliwi poznawanie lokalnego dziedzictwa.

Początki osadnictwa na Ziemi Białobrzeskiej sięgają 3500-2000 lat p.n.e. kiedy to na terenie Białobrzegi - Borki istnieje osada ludności pucharów lejkowatych na tarasie nadzalewowym Pilicy. Podobne osady z IV i V w p.n.e. istnieją na terenie Stawiszyna oraz w II i III w. n.e. w okolicach Brzezic. *Na podst. Radomskie - alfabet wykopalisk.*

Pieczenie miejskie były wyrazem samorządu sprawowanego przez władze miejskie, jednocześnie spełniały funkcje znaku rozpoznawczo - własnościowego.

W 1847 r. opracowano wizerunek herbu miejscowości Białobrzegi, tj. Syrenę w koronie na niebieskiej tarczy. Poniżej przedstawiamy również współczesne herby gmin naszego powiatu powstałe w latach 1999 - 2020. O tym, jak syrenka z herbu uczestniczy w życiu mieszkańców opowiada p. Jan Kanty Skrzypczyński.

Drewniana, parterowa zabudowa potwierdza rustykalny charakter miejscowości. Dopiero u schyłku XIX wieku pojawiają się w Białobrzegach kamienice jednopiętrowe – własność najbogatszych mieszkańców. Zdjęcia obiektów, ze zbiorów prywatnych, dokumentują rozwój infrastruktury Białobrzegów, dokonane głównie po pożarze w 1910 r. Ponadto, dzięki rysunkom pana Rolanda Wielgomasa – pasjonata, regionalisty, możemy poznać większą liczbę obiektów architektonicznych Ziemi Białobrzeskiej.

W obrazach lokalnych artystów ukryta jest także nasza historia oraz krajobrazy Ziemi Białobrzeskiej. Przedstawiają ją: Jerzy Ciuba, Zdzisław Doleżyński, Wacław Grudziński, Halina Kwatek, Krzysztof Lis, Krystyna Pelletier, Marian Puchalski, Jerzy Zagórski.

Wskutek pożaru z 7 na 8 czerwca 1910 r. proboszcz ks. Hieronim Cieślakowski postuluje powołanie zorganizowanej ochrony przeciwpożarowej. 13 maja 1911 roku zezwolono na utworzenie w Białobrzegach Towarzystwa Straży Pożarnych, a rok później powstaje Orkiestra Dęta.

W wieku XIX pojawiają się informacje na temat białobrzckiego rzemiosła. Jego rozwój przedstawia się następująco:

- próby utworzenia szkoły zawodowej podjęto w 1917 r.,
- 10.X.1926 roku powołano stowarzyszenie Masarzy Chrześcijan w Białobrzegach,
- w 1932 roku zorganizowany zostaje Cech Zbiorowy, pierwszym Starszym Cechu zostaje szewc Jan Sroczyński,
- w 1947 powołana roku Publiczna Średnia Szkoła Zawodowa przetrwała do 1948 roku,
- w 1957 roku powołany zostaje Cech Rzemioł Różnych w Białobrzegach.
- w 1958 roku odradza się Szkoła Zawodowa.

Tarcza szkolna została wprowadzona tzw. reformą jędrzejewiczowską oświaty z 1932 roku, a w okresie PRL została uznana jako obowiązkowy element stroju uczniowskiego. W okresie międzywojennym w szkole białobrzesckiej używano orzełków szkolnych na czapki i berety. Tarcze szkolne wprowadzono na pewno po 1956 roku. Jednak na naszym terenie do obowiązku noszenia tarcz przez uczniów podchodzono bardzo liberalnie. Wśród wyjątkowych eksponatów naszej wystawy prezentujemy tarcze szkolne pochodzące z prywatnego zbioru historyka, pasjonata i regionalisty pana Ireneusza Rzeczковского.

Z zadowoleniem prezentujemy na wystawie także zdjęcia dokumentujące rozwój kultury fizycznej w naszym regionie obrazujące stulecie Klubu Sportowego „Pilica”, w którym rozwijali swoją sprawność także znani sportowcy.

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim, którzy udostępniili swoje muzealia i podzielili się informacjami o ich pochodzeniu.

Dofinansowano w ramach programu
Narodowego Instytutu Dziedzictwa – Wspólnie
dla dziedzictwa.

ODKRYWAJ DZIEDZICTWO ZIEMI
BIAŁOBRZESKIEJ

Realizator:
Białobrzegskie Towarzystwo Kulturalne

Wspólnie dla
dziedzictwa

Wystawa Odkrywaj dziedzictwo Ziemi Białobrzesckiej

03 – 30 . X . 2022 r.

BIAŁOBRZESKA GALERIA SZTUKI
BCK BIAŁE BRZEGI
ul. Kościelna 31
26-800 Białobrzegi